BESLUIT (GBVB) 2021/1143 VAN DE RAAD

van 12 juli 2021

betreffende een militaire opleidingsmissie van de Europese Unie in Mozambique (EUTM Mozambique)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 42, lid 4, en artikel 43, lid 2,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In zijn conclusies van 22 april 2020 heeft de Raad een breed kader opgezet voor samenwerking tussen de Unie en de lidstaten en Mozambique en voor coördinatie met andere belanghebbenden. De Raad beklemtoonde met name dat de veiligheids- en humanitaire situatie in Cabo Delgado dringend aandacht moet krijgen, terwijl moet worden gezorgd voor de volledige eerbiediging van de mensenrechten.

(2) Op 30 maart 2021 heeft het Politiek en Veiligheidscomité (PVC) zijn goedkeuring gehecht aan een politiek kader voor crisisaanpak in Cabo Delgado en geoordeeld dat, in het kader van de geïntegreerde aanpak door de Unie van de crisis in Cabo Delgado, een actie in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) die gericht is op opleiding van en bijstand aan de Mozambikaanse strijdkrachten, passend zou zijn.

(3) Bij brief van 3 juni 2021 heeft de president van Mozambique zich positief uitgelaten over de inzet van een niet-uitvoerende GVDB-missie van de Unie in Mozambique, om te helpen bij de capaciteitsopbouw van de Mozambikaanse defensie- en veiligheidstroepen zodat efficiënter kan worden gereageerd op veiligheids- en humanitaire risico's in Cabo Delgado.

(4) Op 28 juni 2021 heeft de Raad zijn goedkeuring gehecht aan een crisisbeheersingsconcept voor een mogelijke militaire GVDB-opleidingsmissie in Mozambique, in combinatie met een mogelijke steunmaatregel voor het verstrekken van andere uitrusting dan militaire uitrusting die is, of platforms die zijn, ontworpen om te doden, ter ondersteuning van de Mozambikaanse strijdkrachten met het oog op hun inzet in Cabo Delgado. In dat concept wordt benadrukt dat de voorgenomen GVDB-missie één van de instrumenten van de geïntegreerde aanpak van de Unie voor de crisis in Cabo Delgado moet zijn, in combinatie met steun voor vredesopbouw, conflictpreventie en ondersteuning van dialoog, humanitaire hulp en ontwikkelingssamenwerking, alsmede met de bevordering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid. In dit concept werd voorts gewezen op het politiek-strategische doel van de Unie, namelijk het ondersteunen van de inzet van geprofessionaliseerde Mozambikaanse defensie- en veiligheidstroepen; hierdoor kunnen verantwoordingsplichtige rechtshandhavingsinstanties in Cabo Delgado de burgerbevolking aldaar beschermen, en kunnen ook verantwoordingsplichtige centrale-overheidsdiensten terugkeren naar deze provincie en aldaar hun werk doen. In dit verband neemt de Raad nota van de gezamenlijke mededeling van de Europese Commissie en de hoge vertegenwoordiger (HV) over het EU-genderactieplan III.

(5) Het PVC moet onder de verantwoordelijkheid van de Raad en de hoge vertegenwoordiger de politieke controle over de militaire GVDB-opleidingsmissie in Mozambique (EUTM Mozambique) uitoefenen, er strategische leiding aan geven en de passende besluiten nemen overeenkomstig artikel 38, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU).

(6) Er moet worden onderhandeld over internationale overeenkomsten betreffende de status van eenheden en personeel onder leiding van de Unie en de deelname van derde staten aan EUTM Mozambique, en die overeenkomsten moeten worden gesloten.

(7) Op grond van artikel 41, lid 2, VEU en overeenkomstig Besluit (GBVB) 2021/509 van de Raad ([1]), waarbij de Europese Vredesfaciliteit werd opgericht, komen de operationele uitgaven die voortvloeien uit dit besluit, dat gevolgen heeft op militair of defensiegebied, ten laste van de lidstaten.

([1]) Besluit (GBVB) 2021/509 van de Raad van 22 maart 2021 tot oprichting van een Europese Vredesfaciliteit, en tot intrekking van Besluit (GBVB) 2015/528 (PB L 102 van 24.3.2021, blz. 14).

(8) Overeenkomstig artikel 5 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, gehecht aan het VEU en aan het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), neemt Denemarken niet deel aan de uitwerking en de uitvoering van besluiten en acties van de Europese Unie die gevolgen hebben op defensiegebied. Daarom neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van dit besluit, dat bijgevolg niet bindend is voor, noch van toepassing is op Denemarken, en draagt het niet bij aan de financiering van deze operatie,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Missie

1. De Unie voert een militaire opleidingsmissie in Mozambique (EUTM Mozambique) uit ter ondersteuning van een efficiëntere en effectievere respons van de Mozambikaanse strijdkrachten op de crisis in Cabo Delgado, in overeenstemming met het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht.

2. De strategische doelstelling van EUTM Mozambique bestaat in de ondersteuning van de capaciteitsopbouw van de eenheden van de Mozambikaanse strijdmacht die zijn geselecteerd om een toekomstige eenheid voor snelle interventie ("quick reaction force", hierna "QRF") te vormen, zodat de nodige duurzame capaciteit kan worden opgebouwd om de veiligheid en beveiliging in Cabo Delgado te herstellen.

3. Daartoe doet EUTM Mozambique het volgende:

a) zij geeft aan de geselecteerde eenheden van de Mozambikaanse strijdmacht en hun leiders militaire opleiding, waaronder operationele voorbereiding, gespecialiseerde opleiding, onder meer op het gebied van terrorismebestrijding, en opleiding en onderricht over naleving van het recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, met inbegrip van burgerbescherming, en over de eerbiediging van de rechtsstaat;

b) zij steunt de ontwikkeling van commando- en controlestructuren en -mechanismen van de QRF, zoals een duurzame operationele cyclus, en leidt de QRF-leiders op om hun taken overeenkomstig hun operationele doelstelling uit te voeren;

c) indien als steunmaatregel van de Unie andere uitrusting dan militaire uitrusting die is, of platforms die zijn, ontworpen om te doden, wordt verstrekt, leidt zij, als onderdeel van het opleidingsprogramma, de geselecteerde eenheden op zodat zij dergelijke uitrusting naar behoren kunnen gebruiken en onderhouden;

d) zij zet, in nauwe samenwerking en in nauw overleg met de Mozambikaanse autoriteiten, een cyclus voor kennisbeheer op om het gedrag van de opgeleide eenheden na hun inzet in Cabo Delgado op te volgen, en te beoordelen of zij het recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair naleven.

4. EUTM Mozambique draagt bij tot het situationeel bewustzijn van de Unie wat betreft de veiligheidssituatie in Mozambique, met name in Cabo Delgado. De missie verstrekt expertise en advies inzake militaire aangelegenheden aan de delegatie van de Unie in Maputo.

5. EUTM Mozambique werkt samen met de delegatie van de Unie in Maputo, de Verenigde Naties (VN) en in Mozambique aanwezige niet-gouvernementele organisaties, met name om een gender- en mensenrechtenbeleid uit te voeren ter ondersteuning van de missie en te zorgen voor samenhang met Uniesteun op andere relevante gebieden.

Artikel 2

Benoeming van de EU-missiecommandant en de commandant van de EU-missiestrijdkrachten

1. De directeur van het militaire plannings- en uitvoeringsvermogen (*Military Planning and Conduct Capability* — MPCC) is missiecommandant van EUTM Mozambique.

2. Brigadegeneraal Nuno LEMOS PIRES wordt benoemd tot commandant van de EU-missiestrijdkrachten van EUTM Mozambique.

Artikel 3

Aanwijzing van het hoofdkwartier van de missie

1. Het MPCC is de vaste commando- en controlestructuur op militair strategisch niveau buiten het inzetgebied, die verantwoordelijk is voor de operationele planning en uitvoering van EUTM Mozambique.

2. Het hoofdkwartier van de missiestrijdkrachten van EUTM Mozambique is gevestigd in Mozambique en opereert onder het bevel van de commandant van de EU-missiestrijdkrachten.

3. Een ondersteuningscel van het hoofdkwartier van de missiestrijdkrachten, gevestigd in Brussel, wordt in het MPCC geïntegreerd totdat het MPCC zijn volledige operationele capaciteit heeft bereikt.

Artikel 4

Planning en aanvang van EUTM Mozambique

Een besluit over de aanvang van EUTM Mozambique wordt door de Raad vastgesteld na goedkeuring van het missieplan en de inzetregels voor EUTM Mozambique.

Artikel 5

Politieke controle en strategische leiding

1. Het PVC oefent, onder de verantwoordelijkheid van de Raad en de HV, de politieke controle en de strategische leiding over EUTM Mozambique uit. De Raad machtigt het PVC om de passende besluiten te nemen overeenkomstig artikel 38 VEU. Onder die machtiging vallen de bevoegdheden om de planningsdocumenten, waaronder het missieplan, en de commandostructuur te wijzigen. Die machtiging omvat voorts de bevoegdheden om besluiten te nemen over de benoeming van de volgende commandanten van de EU-missiestrijdkrachten. De beslissingsbevoegdheden met betrekking tot de doelstellingen, het toepassingsgebied en de beëindiging van EUTM Mozambique, alsmede de algemene voorwaarden voor de uitvoering van de taken ervan, blijven bij de Raad berusten.

2. Het PVC brengt op gezette tijden verslag uit aan de Raad.

3. Het PVC ontvangt van de voorzitter van het Militair Comité van de EU (EUMC) op gezette tijden verslagen over het verloop van EUTM Mozambique. Het PVC kan, naargelang het geval, de EU-missiecommandant en de commandant van de EU-missiestrijdkrachten op zijn vergaderingen uitnodigen.

Artikel 6

Militaire leiding

1. Het EUMC controleert of EUTM Mozambique, onder verantwoordelijkheid van de EU-missiecommandant, correct wordt uitgevoerd.

2. Het EUMC ontvangt op gezette tijden verslagen van de EU-missiecommandant. Het kan, waar passend, de EU-missiecommandant en de commandant van de EU-missiestrijdkrachten op zijn vergaderingen uitnodigen.

3. De voorzitter van het EUMC treedt op als eerste contactpunt met de EU-missiecommandant.

Artikel 7

Samenhang van het optreden van de Unie en coördinatie

1. De HV draagt zorg voor de uitvoering van dit besluit en zorgt er tevens voor dat het consistent is met het externe optreden van de Unie als geheel, met inbegrip van de ontwikkelingsprogramma's van de Unie en haar humanitaire bijstand.

2. De commandant van de EU-missiestrijdkrachten krijgt, onder volledige eerbiediging van de commandostructuur, ter plaatse politieke aansturing van het hoofd van de delegatie van de Unie in Mozambique.

3. EUTM Mozambique coördineert haar werkzaamheden met de bilaterale activiteiten van de lidstaten in Mozambique, alsook met andere internationale actoren in de regio, in het bijzonder de VN, de Afrikaanse Unie (AU) en de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika (SADC), met bilaterale actoren waaronder de Verenigde Staten, en met cruciale regionale actoren.

Artikel 8

Deelname van derde staten

1. Onverminderd de beslissingsautonomie van de Unie en haar ene institutionele kader, en overeenkomstig de desbetreffende richtsnoeren van de Europese Raad, kunnen derde staten worden uitgenodigd aan EUTM Mozambique deel te nemen.

2. De Raad machtigt het PVC om derde staten uit te nodigen bijdragen te leveren en om, op aanbeveling van de EU-missiecommandant in overleg met de commandant van de EU-missiestrijdkrachten en van het EUMC, de passende besluiten betreffende aanvaarding van de voorgestelde bijdragen te nemen.

3. De nadere regelingen voor de deelname van derde staten worden vastgelegd in overeenkomsten die op grond van artikel 37 VEU en overeenkomstig de procedure van artikel 218 VWEU worden gesloten. Indien de Unie en een derde staat een overeenkomst tot vaststelling van een kader voor de deelname van die derde staat aan crisisbeheersingsmissies van de Unie hebben gesloten, zijn de bepalingen van die overeenkomst van toepassing in het kader van EUTM Mozambique.

4. Derde staten die belangrijke militaire bijdragen aan EUTM Mozambique leveren, hebben bij de dagelijkse aansturing van EUTM Mozambique dezelfde rechten en verplichtingen als de deelnemende lidstaten.

5. De Raad machtigt het PVC om de passende besluiten te nemen betreffende de instelling van een Comité van contribuanten, indien derde staten aanzienlijke militaire bijdragen leveren.

Artikel 9

Status van het personeel onder EU-leiding

Over de status van de eenheden en het personeel onder EU-leiding, inclusief de voorrechten, immuniteiten en overige waarborgen die nodig zijn voor de uitvoering en de soepele werking van hun missie, wordt een overeenkomst gesloten op grond van artikel 37 VEU en overeenkomstig de procedure van artikel 218 VWEU.

Artikel 10

Financiële regeling

1. De gemeenschappelijke kosten van EUTM Mozambique worden beheerd overeenkomstig Besluit (GBVB) 2021/509.

2. Het referentiebedrag voor de gemeenschappelijke kosten van EUTM Mozambique bedraagt 15 160 000 EUR. Het in artikel 51, lid 2, van Besluit (GBVB) 2021/509 bedoelde percentage van het referentiebedrag bedraagt 30 % voor vastleggingen en 15 % voor betalingen.

Artikel 11

Projectcel

1. EUTM Mozambique kan beschikken over een projectcel voor het in kaart brengen en uitvoeren van niet-uitvoerende projecten. Waar passend coördineert en faciliteert EUTM Mozambique projecten die door de lidstaten en derde staten onder hun verantwoordelijkheid worden uitgevoerd op gebieden die verband houden met het mandaat van de missie en ter ondersteuning van de doelstellingen ervan, en waar passend verstrekt EUTM Mozambique advies bij die projecten.

2. Onder voorbehoud van lid 3 is de EU-missiecommandant gemachtigd financiële bijdragen van de lidstaten of van derde staten aan te wenden om niet-uitvoerende projecten die als consistente aanvulling op andere acties van EUTM Mozambique zijn aangemerkt, uit te voeren. In dit geval treft de operationeel beheerder van de Europese Vredesfaciliteit na goedkeuring door het comité dat is opgericht bij Besluit (GBVB) 2021/509, een regeling met de betrokken staten; hierin worden met name de procedures vastgelegd voor de behandeling van klachten van derden over schade die is ontstaan als gevolg van handelingen of nalatigheden van de EU-missiecommandant bij de besteding van financiële bijdragen die door deze staten ter beschikking zijn gesteld.

3. In geen geval wordt de Unie of de HV door de bijdragende staten aansprakelijk gesteld voor handelingen of nalatigheden van de EU-missiecommandant in verband met de besteding van de financiële bijdragen die door deze staten ter beschikking zijn gesteld.

4. Het PVC fiatteert de aanvaarding van een financiële bijdrage van derde staten voor de projectcel.

Artikel 12

Vrijgeven van informatie

1. De HV is overeenkomstig Besluit 2013/488/EU van de Raad ([2]) gemachtigd de bij dit besluit betrokken derde staten, waar passend en in overeenstemming met de behoeften van EUTM Mozambique, gerubriceerde EU-informatie te verstrekken die ten behoeve van EUTM Mozambique is gegenereerd:

a) tot het niveau waarin is voorzien in de toepasselijke tussen de Unie en de betrokken derde staat gesloten overeenkomst voor de beveiliging van informatie, of

b) in andere gevallen, tot het niveau "CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL".

2. De HV is tevens gemachtigd om, naargelang de operationele behoeften van EUTM Mozambique, gerubriceerde EU-informatie tot op het niveau "RESTREINT UE/EU RESTRICTED" die ten behoeve van EUTM Mozambique is gegenereerd, overeenkomstig Besluit 2013/488/EU vrij te geven aan de VN, de AU, de SADC en de Verenigde Staten. Daartoe worden de nodige regelingen tussen de HV en de bevoegde autoriteiten van de VN, de AU, de SADC en de Verenigde Staten opgesteld.

3. Indien er sprake is van een specifieke en onmiddellijke operationele behoefte, is de HV voorts gemachtigd gerubriceerde EU-informatie tot en met het niveau "RESTREINT UE/EU RESTRICTED" die ten behoeve van EUTM Mozambique is opgesteld, overeenkomstig Besluit 2013/488/EU vrij te geven aan het gastland. Daartoe worden regelingen tussen de HV en de bevoegde autoriteiten van het gastland opgesteld.

4. De HV is bevoegd niet-gerubriceerde documenten van de EU betreffende de beraadslagingen van de Raad over EUTM Mozambique die onder de geheimhoudingsplicht op grond van artikel 6, lid 1, van het reglement van orde van de Raad ([3]) vallen, vrij te geven aan de derde landen die bij dit besluit zijn betrokken.

5. De HV kan de in de leden 1 tot en met 4 bedoelde bevoegdheden, alsmede de bevoegdheid om de in de leden 2 en 3 bedoelde regelingen te sluiten, delegeren aan personeel van de Europese Dienst voor extern optreden, aan de EU-missiecommandant of aan de commandant van de EU-missiestrijdkrachten.

Artikel 13

Inwerkingtreding en beëindiging

1. Dit besluit treedt in werking op de datum waarop het wordt vastgesteld.

2. EUTM Mozambique wordt twee jaar nadat zij haar volledige operationele capaciteit heeft bereikt, beëindigd.

([2]) Besluit 2013/488/EU van de Raad van 23 september 2013 betreffende de beveiligingsvoorschriften voor de bescherming van gerubriceerde EU-informatie (PB L 274 van 15.10.2013, blz. 1).

([3]) Besluit 2009/937/EU van de Raad van 1 december 2009 houdende vaststelling van zijn reglement van orde (PB L 325 van 11.12.2009, blz. 35).

3. Het besluit wordt ingetrokken met ingang van de datum van sluiting van het hoofdkwartier van EUTM Mozambique overeenkomstig de plannen die zijn goedgekeurd voor de beëindiging van EUTM Mozambique, en onverminderd de in Besluit (GBVB) 2021/509 vastgestelde procedures voor de controle en het afleggen van rekening en verantwoording over EUTM Mozambique.

Gedaan te Brussel, 12 juli 2021.

Voor de Raad
De voorzitter
J. BORRELL FONTELLES